

ЧЕРНЕЦЬКА ОКСАНА АРТУРІВНА

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
аспірантка кафедри адміністративного і фінансового права*

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ АДМІНІСТРАТИВНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА ПОРУШЕННЯ КАРАНТИНУ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Вже два роки Україна та світ живе в умовах карантину. За цей період відбулося чимало змін в українському законодавстві, особливо це стосується відповідальності за порушення карантину та встановлених протиепідемічних заходів.

Право кожного громадянина на охорону здоров'я та медичну допомогу встановлено статтею 49 Конституції України [1].

Держава забезпечує санітарно-епідемічне благополуччя населення, а також попередження, лікування, локалізацію та ліквідацію масових інфекційних захворювань.

Однак, вказані гарантії не будуть дієвими якщо кожен з нас буде нехтувати встановленими протиепідемічними заходами під час дії карантину.

Таким чином, саме під час карантину діють спеціальні норми, які передбачають відповідальність за порушення таких спеціальних правил, тобто правил карантину.

Так, відповідальність за порушення правил щодо карантину буває двох видів, а саме:

- адміністративна;
- кримінальна.

Варто підкреслити, що новелою сучасного законодавства, стали зміни внесені до Кодексу України про адміністративні правопорушення. Так, на підставі Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України, спрямованих на запобігання виникненню і поширенню коронавірусної хвороби (COVID-19)» від 17 березня 2020 року № 530-IX, КУпАП доповнено статтею 44³, якою встановлено відповідальність за порушення правил щодо карантину людей. Зазначена стаття регламентує відповідальність у вигляді штрафу для громадян від однієї до двох тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, тобто від 17 до 34 тисяч грн. та на посадових осіб – від двох до десяти тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, від 34 до 170 тисяч грн. за порушення санітарно-гігієнічних, санітарно-протиепідемічних правил і норм, а також правил щодо карантину людей, передбачених Законом України «Про захист населення від інфекційних хвороб», іншими актами законодавства, рішеннями органів місцевого самоврядування з питань боротьби з інфекційними хворобами [3].

6 листопада 2020 року статтю 44³ КУпАП, на підставі Закону України «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо запобігання поширенню коронавірусної хвороби (COVID-19)» № 1000-IX, доповнено частиною другою, яка передбачає накладення штрафу від десяти до п'ятнадцяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, тобто від 170 до 255 грн [4].

Для порівняння, наприклад, в Польщі за порушення карантинного режиму на порушника можуть накласти штраф до 30 тис. злотих, що становить 197 тисяч грн.

Відповідно до ч. 1 ст. 44³ адміністративна відповідальність передбачена за порушення:

- правил щодо карантину людей;
- санітарно-гігієнічних, санітарно-протиепідемічних правил і норм, передбачених Законом України «Про захист населення від інфекційних хвороб», іншими актами законодавства;
- рішень органів місцевого самоврядування з питань боротьби з інфекційними хворобами.

Згідно з ч. 2 ст. 44³ адміністративна відповідальність передбачена за перебування:

- в громадських будинках, спорудах, громадському транспорті під час дії карантину без вдягнутих засобів індивідуального захисту [2].

Як вбачається вказана стаття за способом викладення є бланкетною, тобто такою, в якій закріплюються лише загальні ознаки правила поведінки, а тому для встановлення ознак, яких бракує, необхідно звертатися до положень іншого нормативного акту. Бланкетна диспозиція містить правила поведінки в найзагальнішій формі, відсилаючи суб'єкта реалізації до інших правових норм.

Такими нормативними актами, що регулюють правила карантину людей, санітарно-гігієнічних, санітарно-протиепідемічних правил і норм та є обов'язковими до виконання на період встановлення карантину та запровадження обмежувальних протиепідемічних заходів, є:

- Закон України «Про захист населення від інфекційних хвороб»;
- Закон України «Про забезпечення санітарного та епідемічного благоуполуччя населення»;
- Постанови Кабінету Міністрів України;
- підзаконні нормативні акти центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони здоров'я (Міністерства охорони здоров'я України), щодо захисту населення від інфекційних хвороб;
- нормативні акти органів місцевого самоврядування.

9 грудня 2020 року Кабінет Міністрів України прийняв Постанову № 1236 «Про встановлення карантину та запровадження обмежувальних протиепідемічних заходів з метою запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2», відповідно до якої на території України в цілому, так і на окремих її територіях (регіонах) в залежності від рівня

епідеміологічної ситуації встановлюються «зелений», «жовтий», «помаранчевий» або «червоний» рівень епідемічної небезпеки поширення COVID-19. Кожен рівень епідемічної небезпеки має правила та норми, які визначені у Постанові Кабінету Міністрів України від 09.12.2020 року № 1236. Також, кожен із рівнів епідемічної небезпеки передбачає ряд обмежень, які встановлюються в регіоні. За недотримання правил і норм карантину та обмежувальних протиепідемічних заходів передбачена відповідальність за статтею 44³ Кодексу України про адміністративні правопорушення [5].

Однак, із прийняттям Президентом України Указу від 24 лютого 2022 року № 64/2022 «Про введення воєнного стану в Україні» відбулися певні зміни і в законодавстві щодо встановлення карантину та запровадження обмежувальних протиепідемічних заходів.

Так, постановою Кабінету Міністрів України від 26 березня 2022 року № 372 «Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 9 грудня 2020 р. № 1236» внесено зміни до Постанови № 1236, якими визначено особливості дії карантину для боротьби із коронавірусною хворобою на час дії воєнного стану в Україні [6].

Відповідно до внесених змін, «зелений», «жовтий», «помаранчевий» або «червоний» рівні епідемічної небезпеки поширення COVID-19 та відповідні обмежувальні протиепідемічні заходи не застосовуються на період воєнного стану.

Натомість, на період воєнного стану:

- фізичним особам та суб'єктам господарювання рекомендовано дотримуватися протиепідемічних заходів, спрямованих на запобігання поширенню COVID-19;

- фізичним особам рекомендовано отримати повний курс вакцинації від COVID-19 вакцинами, які включені Всесвітньою організацією охорони здоров'я до переліку дозволених для використання в надзвичайних ситуаціях;

- закладам охорони здоров'я забезпечити готовність до реагування на спалахи COVID-19 в умовах воєнного стану.

Отже, як вбачається, введення в країні воєнного стану ніяким чином не звільняє від відповідальності та не пом'якшує покарання за порушення правил карантину людей, санітарно-гігієнічних, санітарно-протиепідемічних правил і норм.

Відповідальність передбачена за порушення законодавства щодо карантину людей, санітарно-гігієнічних, санітарно-протиепідемічних правил і норм, встановлюється з урахуванням пріоритетності здоров'я населення. Тому, важливим для розуміння кожної людини є усвідомлення себе як соціально відповідального громадянина, оскільки законодавство лише встановлює певні правила поведінки та передбачає відповідальність за їх порушення, а решта – це свідомо відповідальність громадянина за свої дії чи бездіяльність перед собою та суспільством в цілому.

Список використаних джерел:

1. Конституція України : Закон України від 28 червня 1996 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2102-20#Text>
2. Кодекс України про адміністративні правопорушення : Постанова Верховної Ради Української РСР від 07.12.1984 року № 8073-X. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#n4415>
3. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України, спрямованих на запобігання виникненню і поширенню коронавірусної хвороби (COVID-19) : Закон України від 17 березня 2020 року № 530-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/530-20#n9>
4. Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо запобігання поширенню коронавірусної хвороби (COVID-19): Закон України від 6 листопада 2020 року № 1000-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1000-20#n6>
5. Про встановлення карантину та запровадження обмежувальних протиепідемічних заходів з метою запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2 : Постанова Кабінету Міністрів України від 9 грудня 2020 року № 1236 URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1236-2020-p?find=1&text=відповідальність#w1_2
6. Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 9 грудня 2020 р. № 1236 : Постанова Кабінету Міністрів України від 26 березня 2022 року № 372 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/372-2022-%D0%BF#n2>

Ключові слова: відповідальність, карантин, адміністративна відповідальність, санітарно-гігієнічні, санітарно-протиепідемічні правила і норми, воєнний стан.

Key words: responsibility, quarantine, administrative responsibility, sanitary and hygienic, sanitary and anti-epidemic rules and regulations, martial law.

ЧЕХ ЛІЛІА ЛЕОНІДІВНА

*Одеський державний університет внутрішніх справ,
аспірантка кафедри адміністративного права
та адміністративного процесу*

ЩОДО ПОНЯТТЯ ТА СУТНОСТІ ПРОВАДЖЕННЯ У СПРАВАХ ПРО АДМІНІСТРАТИВНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ

Адміністративне право є одним із інструментів управління соціально-правовими процесами у суспільстві, воно реалізується у встановлених межах правового регулювання, які визначаються діяльністю виконавчої влади на різних рівнях. Розгляд справ у сфері адміністративного законодавства визначається та регламентується сукупністю адміністративно-процесуальних норм, які встановлюють порядок дій суб'єктів адміністративного процесу під час розгляду справ про адміністративні